

digare har vi gjort samma sak i frågorna kring patientsäkerhetsarbetet.

Utbildningsfrågorna

Alla medlemmar ska alltid kunna utöva yrket på ett kompetent och kvalificerat sätt. Goda villkor och förutsättningar för såväl grund- som vidareutbildning, och kontinuerlig fortbildning är därför mycket viktiga frågor för Läkarförbundet. Förbundet är därför en av initiativtagarna och grundarna till Ipuls, vars huvuduppgift är den nätburna kurskatalogen för kvalitetsgranskade utbildningsaktiviteter.

Ett annat exempel på vad förbundet gör för att utveckla utbildningsvillkor och -kvalitet är Spur-verksamheten för AT och ST. Den medicinska forskningen är en annan fråga, där förbundet har ett starkt engagemang till framma för såväl läkarna som sjukvården. De senaste åren har vi därför lagt mycket kraft på särskilt den kliniska patientnära forskningens förutsättningar.

Förbundet arbetar även med läkarfrågor i en vidare mening. Det gäller inte minst läkaretiken och patienternas ställning. Internationellt är Läkarförbundet med och påverkar utvecklingen både globalt och på europeisk nivå. Värnandet om goda betingelser för läkares rörlighet inom EU/EES-området, inklusive ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer och patientens rätt att söka vård i annat EU/EES-land, är några av de många frågor som står på agendan.

Individuell service

Sammantaget erbjuder Sveriges läkarförbund ett angeläget medlemskap. Utöver det traditionella förhandlingsarbetet och formandet av vår professionella politik ägnas mycket tid till viktig och uppskattad individuell service med tillgång till lönestatistik, råd och stöd kring utbildning, arbete, avtal, pensioner, juridisk hjälp, tillgång till utredningar och programskrifter. Du får också rabatt på Läkartidningen, och genom SalusAn-

svar har Du möjlighet till förmånliga lån och försäkringar. Andra medlemsförmåner är möjlighet att hyra gästtrum och semesterhus och att teckna förmånliga elavtal genom Saco. På vår webbplats www.lakarforbundet.se kan Du ta del av det mesta om Läkarförbundet och vår verksamhet.

Ju fler medlemmar, desto starkare

Eftersom mycket av det fackliga arbetet idag drivs lokalt, som stöd och service till de enskilda medlemmarna, särskilt när det gäller lön och arbetslivsvillkor, vill jag föreslå att du tar kontakt med din lokala läkarförening när det gäller dessa frågor. Ju fler medlemmar vi är, desto starkare blir förbundet. Ju starkare förbund, desto större möjlighet att påverka sjukvårdens utveckling och våra yrkesvillkor i den riktning vi önskar. Ditt medlemskap är viktigt för oss alla.

Bernhard Grewin

ordförande, Läkarförbundet

Varför ingen öppen debatt om Salus?

■ Livförsäkringsbranschens kris, inte minst i Salus, oroar. Många privatläkare känner sig lurade av Salus och svikna av Läkarförbundet. Så tolkade jag stämningen i den diskussion om Salus som medlemmarna hade med styrelsen inför Sveriges Privatläkarförenings årsmöte.

Privatläkarnas pensioner

Bakgrunden till den diskussionen är de kontakter som Stor-Stockholms privatläkarförening har haft med Salus. Vi har bjudit in Salus till styrelsen och också anordnat ett medlemsmöte. Vi har sett det som en angelägen uppgift. De privata pensionsförsäkringarna är av extra stor vikt för oss privatläkare, eftersom vi ofta saknar andra former av tjänstepension. Det ligger inom vårt intresseområde, särskilt med tanke på att många pensionssparare i Salus har förlorat flera hundratusen kronor i samband med det senaste återtagandet av återbäring.

Men det är inte nog med det. Den kvarstående delen av deras återbäring kommer de närmaste åren att användas för att betala tillväxten av kapitalet. Allt i enlighet med den formel som Salus använder för uppräknings av sparkapitalet. Den gör att sparande som skett över lång tid missgynnas.

Läkarförbundets ansvar

Sveriges läkarförbund har ett särskilt ansvar för Salus inte bara som storägare. Framför allt grundas detta ansvar i att många läkare började spara i Salus, eftersom det var »vårt försäkringsbolag«.

Som nybliven privatläkare 1981 fick jag rådet av förbundet att pensionsspara och också rådet att vända mig till Salus. Nu när tiderna är sämre vill Läkarförbundet inte kännas vid sitt ansvar. På fjolårets fullmäktigemöte förklarade förbundets VD, Lars Andåker, att han inte hade några aktier och inte heller några pensionsförsäkringar i Salus.

Inför Läkarförbundets fullmäktigemöte nu i maj skrev Stor-Stockholms privatläkarförening till Svenska privatläkarföreningen för att få till stånd en motion i denna fråga. Vi ville få en öppen diskussion som belyser intressekon-

flikten mellan förbundet som aktieägare och förbundet som företrädare för pensionsspararna. Till vår stora förvåning ville inte privatläkarföreningen gå vidare. Frågan skulle hamna fel, eftersom läkare också pensionssparar i andra bolag.

Varför avstår förbundet från att bevakas sina medlemmars intresse i denna fråga? Varför är det så svårt att få till stånd en öppen diskussion i förbundet?

Christer Sjodin

ordförande,

*Stor-Stockholms privatläkarförening
sjodin.christer@telia.com*

Replik:

Läkarförbundet har tagit sitt ägaransvar, men informationen kunde varit tydligare

■ SalusAnsvar och dess livbolag har genomlysts i medierna under de senaste åren. Många saker har ägt sin riktighet, medan andra beskrivningar har kastat sin skugga även över det som varit bra.

Mina synpunkter

Jag kan i egenskap av ledamot i moderbolagets styrelse förstå att det finns många känslor och till och med upprördhet när den ekonomiska utvecklingen inte är den önskvärda. Sparande genom placeringar i aktier och andra värdepapper under olika skeden går upp och ned, och det finns bara ett lägre belopp som är

garanterat. Till detta kommer dock att pensionssparande i viss mån är skattemässigt gynnat. Att pensionsspara är ett långsiktigt sparande, och det går inte att döma utifrån ett »nedslag« i ett enskilt pensionsbesked.

Förbundet tar sitt ägaransvar

Påståenden om att Läkarförbundet inte tar sitt ägaransvar är felaktiga. Vi har under årens lopp hela tiden strävat efter att hitta en så klok utveckling av försäkringsrörelsen som möjligt. Så var fallet när läkarnas »eget« försäkringsbolag Salus genom köpet av försäkringsbola-

get Ansvar blev en större och mer konkurrenskraftig aktör.

Det fanns och finns en god avsikt i att se till pensionsspararnas bästa. Det genomförda återtagandet i livförsäkringsbolaget har gjorts för att höja konsolideringsgraden. Detta hade varit nödvändigt även om Salus inte hade gått samman med Ansvar, och har enbart med börsnedgången att göra.

Dock kan man i efterhand ifrågasätta det kloka i att placera en så stor del av spararnas pengar i aktier. Under börsrynan var alla dock lyckliga över utvecklingen, och man kan förmoda att kritiken då hade växt sig stark om bolaget gjort »säkrare« placeringar med lägre avkastning som resultat.

Sjödins påståenden

I Christer Sjödins inlägg framskymtar att orsaken till livbolagets utveckling skulle vara Läkarförbundets felaktiga hantering och bristande känsla för sitt ansvar. Vad gäller det ömsesidiga livbolaget är det livförsäkringstagarna som är ägare till de förvaltade tillgångarna. SalusAnsvar har därför tillskapat ett referensråd som är ett oberoende, rådgivande organ till livbolagets styrelse. Dessutom finns personer i livbolagets styrelse som är oberoende ledamöter. Allt för att säkerställa att pensionsspararnas intressen – oavsett förbunds- eller yrkestillhörighet – inte åsidosätts.

Läkarförbundet största ägare

Läkarförbundet är däremot största enskilda ägare i moderbolaget, som är börsnoterat sedan år 1997 och har ca 10 000 ytterligare aktieägare. I kraft av att ca 27 000 Läkarförbundsmedlemmar har en kundrelation med SalusAnsvar har vi naturligen ett flertal olika kontakter som alla syftar till att utveckla de specifika försäkringsprodukter och banktjänster som är till gagn för läkarkåren, såväl i yrkesutövningen som i privatlivet.

En öppen diskussion

Det efterfrågas en öppen diskussion i dessa svåra frågor. Ja, min uppfattning är att det verkligen sker en total öppenhet i allt som rör SalusAnsvar och dess livbolag. Man har på ett seriöst och intensivt sätt inbjudit till dialog med försäkringstagarna. Såväl styrelse som företagsledning har medverkat till en optimal öppenhet inom ramen för att vara ett börsnoterat bolag. SalusAnsvar har sänt ett antal brev till alla kunder/försäkringstagare, men med en efterhandskloket kanske man skulle kunna ha uttryckt sig ännu tydligare.

Lars Andåker
VD i Läkarförbundet

Läkarförbundet och fortbildningen – så gjorde vi då, vad görs nu?

I I Läkartidningen 10/2004 (sidan 929) skriver Bernhard Grewin och Eva Nilsson Bågenholm att de »ser Lars Werkös engagemang för vår fortbildning som välkommet, om än senkommet«.

Jag vet inte vad ordet senkommet står för. Under Werkös ordförandeperiod i Läkarförbundet (1962–1966) pågick ett antal aktiviteter för att strama upp såväl industrins marknadsföringsaktiviteter (»utbildning«) som läkarkårens stundtals oblyga krav på finansiering av diverse »utbildningsaktiviteter«. Detta resulterade redan då i konstruktiva avtal mellan parterna, vilka naturligtvis kontinuerligt förnyats.

Varför tassar förbundet på tå?

De uppfattningar som förs fram på ledarplats i LT 50/2003 och 8/2004 om industrisamarbetet har jag inga svårigheter att dela. Däremot tycker jag det är tecken på facklig svaghet om förbundet inte kommit längre än till IPULS när det drivit kravet på »alla anställda läkares rätt till utvecklingssamtal och individuella fortbildningsplaner« samt givetvis att de också förverkligas av arbetsgivaren. Varför tassar Läkarförbundet på tå när det gäller arbetsgivarens skyldigheter och ansvar?

Landstingens ansvar

Landstingsförbundet har en given plats i IPULS för att »främja läkares professionella utveckling och verka för en fortbildning som styrs av användarnas behov«, men det kan aldrig befria arbetsgivarna från det operativa ansvaret.

Låt mig erinra om Landstingsförbundets försök 1979 att torpedera Läkarsällskapets riksstämman [1]. Under segslitna förhandlingar mellan Läkaresällskapet och Landstingsförbundet åren

1979–1982 ville förbundet få bort utställningsdelen som ansågs kostnadsdrivande. Vi erbjöd oss då att vartannat år ha en stämman fri från utställningar, givet att Landstingsförbundet var berett att stå som ekonomisk garant.

På förslag av Börje Uvnäs, då ordförande i Läkaresällskapets finanskommitté, byggde vi 1982 upp en forsknings- och informationsfond med syftet att, under en eventuell konflikt med Landstingsförbundet, ekonomiskt kunna driva riksstämman utan utställning.

I den uppkomna situationen påpekade LT 1983 i en ledare med rubriken »Bevara stämman« bl a att drygt 1/5 av efterutbildningen av läkare bedrevs under stämman och att Landstingsförbundet borde ta fasta på Läkaresällskapets beredvillighet att hjälpa förbundet »om man önskar leva upp till den roll på efterutbildningsområdet som Regeringen i årets budgetproposition tilldelat huvudmännen«. Förhandlingarna ebade ut och stridsyxan grävdes ner, sannolikt tack vare de insiktsfulla landstingsråden Bo Holmberg i Västernorrland och John Andersson i Södermanland.

Vilka krafter mobiliseras idag?

Det skulle vara intressant med en redovisning av vilka krafter Läkarförbundet mobiliserat för att få arbetsgivarna att ta sitt ansvar i denna fråga.

S Åke Lindgren
professor, Lidingö
08-6365936@comhem.se

Referens

1. Lundh G. Svenska Läkaresällskapets Riksstämman 1943–1993. Svenska Läkaresällskapets handlingar Hygiea Band 102 Häfte, 4 1993:95–104.

Replik:

Förbättrad fortbildning kräver många insatser

S Åke Lindgren frågar vilka krafter Läkarförbundet mobiliserat för att få arbetsgivaren att ta sitt ansvar för fortbildningen. Han hävdar också att Läkarförbundet tassar på tå när det gäller arbetsgivarens skyldigheter och ansvar. Det finns därför anledning att ingående beskriva hur Läkarförbundet tagit sig an denna för läkarkåren så viktiga fråga under i första hand det senaste decenniet.

Ur ett historiskt perspektiv har läkarkåren alltid tagit ett stort och självständigt ansvar för sin fortbildning. Det har då ofta skett tillsammans med industrin och många gånger med dess ekonomiska bistånd.

Som S Åke Lindgren framhåller har professionen under åren också tagit ett mycket stort och aktivt ansvar via Läkaresällskapet genom att etablera och ut-